

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10,650 in 10,349 za
inserate.
Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6,

Dan slovenske narodne družine

Slovenci spadamo med one narode, ki imajo izredno visoko število svojih sinov raztresenih izven svoje matere zemlje po vseh delih sveta in to že odnekadaj. Neprestano se selijo najboljši člani slovenske narodne skupnosti s svoje zemlje in doma v sosedne dežele, podjetnejši v najbolj oddaljene države Evrope, najbolj pogumni pa v prekomorske dežele, tako da ni skoraj nobene države, kjer ne bi živela in delala večja ali manjša skupina ljudi naše krvi. Še preden se je začelo trumoma izseljevanje v Ameriko, je naš človek hodil v tujino, si kaj prislužil in se vrnil, da si postavi dom ali kupi grunt, marsikdo pa se je med Nemci in Lahi udomačil in ne malo moč, ki so si med temi našimi sosedi stekli znamenito ime, je bilo rojenih pod streho slovenskega doma.

Preden ni napačila nova doba liberalizma in kapitalističnega gospodarstva obenem s probujo nacionalizma, za te naše izseljence ni bila organizirana nobena posebna skrb, ker se potreba po njej sploh ni čutila. Najnovejši čas pa je tudi v tem oziru povzročil veliko izpremembo. Čedalje bolj se zavedamo, da smo majhen narod, da je za nas vsak ud našega narodnega telesa visoke vrednosti in da moramo biti vsi, ki smo ene krvi, tesno povezani med seboj in tvoriti trdno slovensko narodno enoto, ki se razteza čez vse kontinente sveta. Naše prizadevanje mora iti za tem, da ne bo za naš narod izgubljen nobeden, kdor je primoran, da v skrbi za boljše existenco zapusti slovenski kraj, da se bodo otroci naših izseljencev tam, kjer žive v večjih skupinah za dalj časa ali pa so že sprejeli tuje državljanstvo, vzgajali doma, v lastnih družinah in svojih šolah v maternem jeziku in da se nam sinovi in hčere, ki se podajajo v tujino delati eno s svojimi sonarodnjaki po vsem svetu, da mu je njihova usoda lastna usoda in da se tako kulturna in moralna moč našega rodu podeseteri po soglasju vseh njegovih zavednih članov po vseh delih sveta. Našemu zanimanju in skrbi za brate in sestre v tujini bo tako odgovarjala njihova ljubezen do matere zemlje, njihov ponos, da so njeni, da niso pozabljeni in da so vsi skupaj dolžni delati za ugled in napredek vsega slovenskega narodnega občestva in njegove države Jugoslavije.

Mi doma se moramo zavedati, kako naravnost ogromen je za vsak kulturni narod pomen onih njegovih članov, ki ga tako rekoč zastopajo kot izseljenci med tujimi narodi in državami. Irski narod ne bi bil dosegel svoje svobode in neodvisne države ter svojega velikega ugleda po vsem svetu, če ne bi bil užival gmatne podpore in npravnstvene opore svojih sinov v Ameriki, ki so večinoma kot skromni farmerji in obrtniki ter delavci pridobili za irsko stvar vse ameriško javno mnenje. Koliko so storili Nemci, ki so bili naseljeni po vseh gubernijah carske Rusije, za svojo nemško materno deželo, ki je po njih imela tako velik vpliv na vso rusko politiko. Kaj so pomenili za Italijo njeni izseljenci v Franciji, na obeh ameriških kontinentih pa v Afriki in Aziji drugega, ko na milijone in milijone pridnih rok, ki so bogatile svoj rodni kraj in še danes, kjer se nahajajo v velikih skupinah, pomagajo utrjevati politično stališče in kulturni vpliv Rima. Kadarkoli je zadela poljski narod nesreča, vedno so bili njegovi sinovi, raztreseni kot kulturni in ročni delavci po vseh krajih sveta, ki so ohranjali in podžigali ogenj navdušenja in simpatije za svojo domovino tako v diplomatskih kabinetih kakor med vrhovi razumnosti in v širokih slojih svojih narodov gostiteljev. Zlasti manjšim in malim narodom, ki žive na važnih in zato zelo zaželenih prostorih, pa so malo znani, je nujno potrebna moralna opora, katere jim ne more v toliki meri in s toliko nesebičnostjo ter gorečnostjo nuditi nihče, kakor njegovi sinovi in hčere, ki si služijo kruh v tujini pa so se tam izkazali po svoji pridnosti, domoljubju ter svojih umskih sposobnostih in npravnstveni višini, s katero si pridobivajo spoštovanje ter morejo, kakor nam kaže zgled iz Združenih držav Severne Amerike, doseči tudi politično, ozir. upravno in gospodarsko važna mesta. Zato pa je potrebno, da slovenska dežela mati in naša država našim izseljencem posveča največjo skrb, se za blagor svojih otrok v tujini prizadeva prav tako, kakor za obstoj in napredek onih, ki se preživljajo na domači zemlji, in jih drži povezane z narodom in državo doma z nepretrganim tokom kulturnih vrednot in seveda tudi gmatnih dobrin, kjer in kadar je to potrebno, pa da se naše najboljšje moči doma žrtvujejo za službo bratom v inozemstvu.

Ali je treba še posebej naglašati, kakšne vrednosti je v sedanjem času, da Slovenci predstavljamo narod, čigar člani od enega konca sveta do drugega mislijo, čutijo in hočejo eno, se smatrajo drug za drugega odgovorni, se hočejo v neomajni slogi ohraniti in v okrilju svoje jugoslovanske države rasti tako

»Po sledovih Džingiskana«

Roparski napad boljševikov na Fince je najbolj zgovorni dokaz, da rdeči imperializem ne spoštuje nobenega naroda Finci se z uspehom zoperstavljajo boljševiškim nasilnikom Bombardiranje Helsinkijev podobno bombardiranju Varšave

Od četrtega dalje divja vojna med malo Finsko in Sovjetsko Rusijo. Sovjetski imperialisti, ki so sami sebe proglasili kot »zaščitnika malih narodov«, so kar čez noč navalili na mali finski narod, ki je bil tako nepripravljen, na ta zločinski napad, da so sovjetski bombniki lahko metali bombe na šolska poslopja v obmejnem ozemlju, med tem ko so otroci sedeli pri pouku. 180 milijonov proti 4 milijonom. Kakšno junaštvo, napasti ta majhni, kulturni, miroljubni narod. Kakšen vzor za vse one, ki iz tiranskih rok Sovjetije pričakujejo zaščite malih narodov...

Ze v četrtek so Sovjeti bombardirali večje število finskih mest in povzročili razdejavanja. Sovjetska poročila pravijo, da so bombardirali vojaške naprave. Vse vojaške naprave so ostale nepoškodovane, pač pa je porušeni mnogo šol in dve bolnišnici. Tudi rdeča mornarica je pridno bombardirala finska pristanišča. Le suhozemska vojska ni prišla nikamor. Mali Finci, ki se z ohupom branijo suženjstva, so jih junaško držali nazaj. Zločinski osvajalec ne pozna poštvovalnega junaštva malega branilca svobode.

Tudi v petek se položaj ni spremenil. Sovjetsko letalstvo je bombardiralo dalje, sovjetska mornarica — ki so ji Finci uničili najboljšo križarko — je zasedala otoke po Finskem zalivu, na suhem pa so se morali Sovjeti umakniti iz severnega mesta Pečamo na polotoku Ribačiji.

V petek je finska vlada odstopila.

Sovjetski napad na Fince je sprožil po vsem svetu gnus in zaničevanje. Sovjetska Rusija je snela krinko in se predstavila kot čisto navadna, grda imperijalistična tvorba, ki hoče živeti od krvi zaslužjenih narodov.

Tako se mali narod bori proti velikemu roparju

Proglas maršala Mannerheima

Helsinki, 2. dec. t. Maršal Mannerheim je izdal proglas na vojsko, kjer poziva slehernega vojaka, naj žrtvuje vse, kar ima, in tudi svoje življenje, za svobodo domovine. Borba za neodvisnost Finske, ki je začela v svetovni vojni, traja dalje in smo sedaj stopili v zadnje poglavje, tako pravi maršal v svojem proglasu.

Finsko uradno vojno poročilo

Helsinki, 2. decembra. AA. Reuter: Uradno poročilo finskega vojnega ministrstva, ki je bilo prebrano ponoči po radiu, pravi:

Delavnost sovjetskih čet v teku včerajšnjega dneva je bila zelo velika ob jugovzhodni meji, posebno v odseku severno od Ladoškega jezera, kjer se je v bližini vasi Suojarvi vodila huda borba. Vsi napadi sovjetske vojske so bili popolnoma odbiti. Pri tem sta bili dve sovjetski četi uničeni. Finska vojska je dosegla te uspehe zaradi uporabe posebnega orožja za borbe v gozdovih. To je avtomatična puška, ki jo ima vsak vojak in ki prav tako hitro strelja kot strojna puška.

Zaradi obstreljevanja je nastal požar v več vaseh v okraju Suojarvi. Na finski strani ni bilo mrtvih.

Na Karelijski ožini so se vodile prav tako težke borbe ter so bili sovražniki tudi tu na več točkah odbiti.

V teku včerajšnjega dneva so sovjetske čete izgubile 11, predvčerajšnjim pa 11 tankov, skupno torej najmanj 19 tankov.

Sovjetsko letalstvo je bilo v teku včerajšnjega dneva zelo živahno ter so bili večkrat v mestih ob vzhodni obali dani signali za alarm. V okolici Vilburija je padlo več bomb, ki pa niso napravile večje škode. Naše protiletalsko topništvo je bilo zelo delavno ter je sestrelilo dve sovjetski letali nad finsko prestolnico. Finska letala so prisilila 6 sovražnih letal, da so se spustila. Sovjetsko letalstvo je izgubilo včeraj 16 letal. Vsa finska letala so se vrnila v svoja oporišča.

Sovjetska mornarica je izvršila napad na Hangö, toda finske obalske baterije so takoj odgovorile na napad in potopile sovjetsko križarko.

Številčno kakor v npravnstvenem zdravju in politični zrelosti ter odpornosti? Danes, če le kdaj, je treba takim narodom, kakor je naš, poguma, junaštva in zaupanja vase, je treba resničnega občestvenega duha, ki naredi, da je narod narod, ne pa čreda, ki se da od vsega in vsakega zbežati. Bolj kot kdaj mora zavest slovenstva, oprtega na jugoslovansko državo, prešinjati vsakega, ki govori naš jezik, naj živi na severu ali na jugu, na zapadu ali na vzhodu zemeljske oble. To je ogromna sila, ki se ne da ne šteti ne tehtati, pa odloča našo usodo in bodočnost, da bi bila vredna truda naših najboljših sinov. Ob današnji izseljenski nedelji naj se združijo vsa naša srca v ljubezni in ponosu na vso slovensko narodno družino, na vsakega njenega člana, ki so nam in naši skupnosti vsi enako dragi in potrebni!

Helsinki, 2. decembra. AA. Havas: Uradno poročilo finskega vrhovnega poveljstva pravi, da je alarm v Potki trajal od 9 do 14. Sovjetska letala so metala bombe na tovarne. Tudi otoka Hogland in Rodsker sta bila včeraj večkrat bombardirana iz zraka. Sovjetska vojna mornarica pa je istočasno streljala z morja.

„Drugi dan vojne“

Izčrpna francoska poročila o borbah v četrtek in petek na skrajnem severu

Helsinki, 2. dec. AA. Havas: Drugi dan vojne so finske čete povsod obdržale svoje postojanke, razen na skrajnem severu, kjer se je sovjetskim oddelkom posrečilo ekoraj brez bojev zavzeti pristanišče Linahamari v pokrajini Petamo. To pristanišče je imelo edino neposredno zvezo z zahodom. Druga pomorska pot v Batliškem morju je zdaj posejana z minami, ki so jih položili Nemci pred vhomom v Dansko ožino. Finski vojaški oddelki v teh severnih pokrajinah so bili sestavljeni iz močnih patrol, ki so se ekoraj brez boja umaknile pred močnejšimi sovjetskimi oddelki. Sovjetska vojska je napredovala s pomočjo ogromnega števila letal.

Sovjeti razpolagajo za to bojno operacijo, ki jim omogoča dostop do norveške meje, z dobro organiziranimi oporišči ob murmanskimi obali. To so pristanišča Murmanek, Alekseandrevsk in Kola, ki so z železniško progo v dobri zvezi z notranjostjo Sovjetske Rusije. Finci pa so oddaljeni za

približno 400 km od prve postaje Rovanienu, ki leži približno 100 km severno od Baltijskega zaliva. To je prvo važno vojaško središče Finske na severu. Botniški zaliv igra pri obrambi severne Finske enako vlogo, kot trdnjava Boden proti severni Svedski. Pokrajina Pecamo je zvezana z Rovaniemijem edino s cesto, ki je dolga 520 km.

Sovjetska letala so poskušala uničiti promet na tej cesti, ki se v ostalem v snegu jasno vidi. Sovjetska letala pa so psegali finski lovci. Z zasedbo pokrajine Pecamo je Sovjetska Rusija istočasno zagospodarila nad ležišči niklja, ki imajo za kanadskimi in kaledonskimi ležišči niklja ogromen pomen. Kanadski družba »International nicle Company off Canada« ima tu svojo ogromno tovarno. Kanadski inženirji so se pravčasno umaknili po suhem v malo norveško mesto Kirkenes. Ladja, ki je opravljala promet med Linahamarijem in Kirkenesom in ki je bila polna beguncev, je bila zausavljena od sovjetskih podmornic, ki so prispele iz Aleksandrovskega.

Na ostalih bojiščih, kakor n. pr. na Karelijski ožini, kjer so sovjetske čete izvedle nekaj zaporednih napadov na Mannerheimovo črto, kakor tudi v pokrajini severno od Ladoškega jezera, rdeča vojska ni prav nič napredovala ves včerajšnji dan. Na Karelijski ožini so bili sovjetski napadi izvedeni na širini 40 km. Rdeča vojska razpolaga z več ko 15 divizijami. V boj so stopili tudi tanki. Finci so z natančnim etrejljanjem uničili 10 sovjetskih tankov. To orožje proti tankom je v dobro utrjenih betoniranih postojankah Mannerheimove črte. Kar pa se tiče sovjetskega brodogoja, je treba poudariti, da je izvedlo napade na nekatera pristanišča. Ruske bojne ladje so predvsem bombardirale pristanišče Abo. Na to pristanišče so izstrelili okoli 100 granat velikega kalibra.

Poskus napada sovjetskega brodogoja na pristanišče Ruusaro in druga manjša pristanišča in utrdbe, ki leže v bližini, pa se je končal z izgubo ene kontratorpedovke od treh, ki so sodelovale pri tem napadu. Glede delavnosti ruskega brodogoja je treba omeniti, da je to brodogoja s evojim oporiščem v Kronstadt in zasedanjem pristanišč v Baltičkem morju v Estoniji, do zdaj operiralo v samo v Finskem zalivu. Niti ena ruska bojna ladja še ni priplula v Botniški zaliv, ki dostop vanj branijo Aalandski otoki. Finski promet s Svedsko po morski poti je zdaj z ozirom na to zavarovan. Grozi mu samo nevarnost pred ruškim letalstvom. Sovjetsko vojno letalstvo se poslužuje nemške akušnje in kušenj na Poljskem ter z množičnimi napadi bombardira prometne zveze, industrijska središča, pristanišča in velika mesta.

Vojno poročilo boljševikov

Moskva, 2. decembra. AA. Havas: Agencij rass je objavila na kratko potek operacij na osnovi poročila vrhovnega poveljstva leningradске pokrajine.

V teku 1. decembra so čete leningradске pokrajine nadaljevale napredovanje v smeri Murmanska ter zasedle luko Pecamo (ki so jo pa danes spet izgubili. Op. ur.). V smeri proti Keroli so sovjetske čete prispele do Nurme. V smeri proti Petrosavodsku so sovjetske čete prekoračile mejo ter napredovale 25 km. Na Karelijski ožini so sovjetske čete prispele do ustja reke Topaljenoki ob jezeru Ladoga. Sovjetske čete so zasedle Kavto na

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sovjeti so vrgli krinko:

S pravo finsko vlado se Molotov noče razgovarjati

Helsinki, 2. dec. t. Reuter: Nova vlada pod predsedništvom Rikija (zunanj minister je prejšnji finančni minister Tanner) je imela sejo v zaklonišču proti zračnim napadom. Sprejela je važne sklepe, med njimi tudi tega, da bo ponudila sovjetski vladi pogajanja za mirni zaključek tega spora.

Izdani so bili tudi potrebni ukrepi za izpraznitev Helsinkija. Izseljevanje gre v redu izpod rok. Nemške prebivalce bo prepeljal nemški parnik »Donau«, ki že čaka v pristanišču. Na njega se bodo vkrcali tudi vsi sovjetski državljani. To rej je tudi tukaj ugotovljeno sodelovanje med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo.

Molotov noče ...

Riga, 2. dec. AA. Reuter: Sovjetski komisar za zunanje zadeve Molotov je odklonil pogajanja z novo finsko vlado. Pričakuje pa se, da bo Molotov sklenil sporazum s komunistično vlado v zasednem Terkoju, kjer so Sovjeti imenovali posebno finsko komunistično vlado.

Zagrebska vremenska napoved: Nespremenljivo.

Zemun, 2. decembra. AA. Vremenska napoved za 3. december: Delno oblačno na severu, po večini oblačno pa v južni polovici države. V dolinah in kotlinah megla

Politični zapiski

JNS v Sloveniji razpada

Poročali smo, da JNS na Slovenskem razpada. Njeni dosedanja člani hite v druge tabore, kjer pričakujejo za se več uspehov. To je usoda vsake stranke, ki ni zasidrana v ljudskih množicah, marveč je bila tako, kakor JNS, dekretirana od zgoraj. Taka stranka sama po sebi postane stranka takih političnih pristašev, ki jim nekateri pravijo »selivci«, na jugu pa so jim dali ime »skakavci«, ker skačejo iz ene stranke v drugo, kakor pač kaže trenutni interes. Tako se zdaj godi JNS na Slovenskem. Njen nekdanji veliki prijatelj g. Adolf Ribnikar, ki izdaja v Mariboru svoj list kot konkurenco Kramarjevemu »Jutru«, je zasnoval tudi akcijo, da se na Slovenskem ustanovi podružnica SDS. Ker je SDS zdaj v vladi ter je idejno docela sorodna JNS, za pretežno večino JNSarjev torej ni nobenega pomisleka, da ne bi se takoj preselili iz JNS v SDS. To velja zlasti za gosposki del JNSarjev. Kakor rečeno, med JNS in SDS v kulturnem oziru ni bistvenih razlik. Znano je, da se je zadnjih 10 let skoro vsa jugoslovanska frama-zonska družba zbirala v JNS. Zda pa ko je nastopila SDS, kjer je bilo zbranih tudi nekaj masonskih bratov, so se tudi ti začeli v večjem številu seliti v SDS. Bistvene spremembe v kulturnem pogledu torej ne bo.

Iz JNS pa so se začeli seliti tudi manj gosposki privrženci, ki gredo v Lončarjevo Slovensko kmečko stranko, ki je bila pred kratkim ustanovljena v Zagrebu. Tudi ti so se naveličali opozicije ter bi kot podružnica hrvatske stranke na Slovenskem radi prišli do nekake veljave, kakor bi radi prišli do veljave gosposki člani JNS kot podružnica SDS, ki na Hrvaškem velja za zastopnico Srdova. Nekateri pa gredo v komunistično »Zvezo delovnega ljudstva Slovenije«, ker od nje pričakujejo, da jim bo pomagala do politične veljave, če bi Sovjeti prišli na Balkan. To je glavni razlog te stranke, besede o svobodi malih narodov in delovnega ljudstva pa so le prazno besedičenje, ki je le lim za kaline. To nas dovolj uči usoda ruskega delavca in usoda tistih malih narodov, kjer Sovjeti nad njimi uganjajo svoj imperializem.

Sicer pa je treba povedati, da ti ljudje niso edini, ki skušajo delati propagando za komunizem in boljševizem. Tudi JNS, kolikor je je še ostalo, se je v svojem obupu lotila iste naloge. Ta gospoda generalov brez armade izdaja vsakih 14 dni nekak politični vestnik, kjer brezimno in brez odgovornosti razširjajo najhujše laži, hujškajo svoje pristaše in v zatolecevanju, obrekovanjem in grdimi lažmi svoje redke pristaše kar boljševizirajo ter tako pripravljajo najboljši temelj za komunistično propagando. Tako daleč je padla že ta stranka, ki se je nekdanj, ko je še upala, da se bo Živkovičev škorenj še povrnil, bahala s svojo državotvornostjo. Celih 5 let so skoraj svoje pristaše mamili, da se povrne Živkovič s svojo diktaturo ter razglašali, da takrat pride njihova ura. Zda pa so sami obupali in z njimi njihovi pristaši. Ti se zdaj selijo v druga gnezda, vodje pa v svojem obupu skušajo razdirati in razdejati vse, kar naj bi jugoslovansko državo okrepilo. To je usoda stranke, ki ni bila zasidrana v ljudstvu, temveč je bila ustanovljena le za interes posameznikov, ki naj bi živeli na račun državne misli.

Osebnosti

Belgrad, 2. decembra. m. Premeščene so meščanskosolske učiteljice: Tirar Pavla iz Soštana na 1. mešč. šolo v Maribor, Rus Alojzija iz Novega mesta na 1. mešč. šolo v Ljubljano, Kunc Viljem iz Črnomlja na Rakek; za poverjenika železniške delavnice v Mariboru je iz Bosanskega Broda premeščen Dvorak Rudolf; upokojen je blagajnik pri državnih železnica v Ljubljani Stefan Buljič; upokojen je vlakovodja pri drž. železnica v Ljubljani Zirovnik Ivan.

Z odlokom generalnega ravnatelja drž. železnice so premeščeni prometniki: Rudolf Arko iz Laz v Zalog, Terc Anton iz Grobelnega na Pragersko, Bičen Oskar z Rakeka v Ljubljano, Jerina iz Platinne na Rakek, Tomšič Edvard z Jesenic v Maribor in pomožni vlakovodja Podboj Martin iz Logatca v Tezno.

Belgrad, 2. decembra. m. Člani mestnega odbora demokratske stranke Boža Vlatić in Tričko Žugič sta odpotovala v Zaječar, kjer bodo imeli jutri demokrati sestank.

Novi vlaki

na progi Ljutomer—Radgona

Od 2. decembra dalje vozita na progi Ljutomer—Gornja Radgona oba para ukinjenih dopoldanskih potniških vlakov in ne samo en par, kot je bilo objavljeno. Vlaka odhajata iz Ljutomer ob 8.15 in 11.16 ter prihajata v Gornjo Radgono ob 8.56 in 11.57. Iz Gornje Radgone odhajata ob 7.01 in 10.05 ter prihajata v Ljutomer ob 7.42 in ob 10.46.

Znižane voznine

Belgrad, 2. decembra. AA. Prometni minister je odločil polovično voznino na državnih železnica zastopnikom zadrug, ki se bodo udeležili letnega obnove zborna zveze hrvatskih kmečkih zadrug za Bosno in Hercegovino v Sarajevu dne 13. decembra, ter četrtinsko voznino zastopnikom pododborov društva »Srbska majka« iz notranjosti države, ki bodo sodelovali pri dobrodelnosti prireditvi, katero bo priredila »Srbska majka« v Belgradu 10. decembra.

Sovjetsko—finska vojna

(Nadaljevanje s 1. strani)

Železniški progi, ki vodi v Kexholm, zasedle so Terjoki ter železniški vozovi Turisevo. Nadalje so zasedle Jamesno na železniški progi, ki vodi v Kojivisto. Finske čete se umikajo ter zaigajo vasi, iz katerih so odpeljale prebivalstvo. Finska letala so poskušala napasti sovjetske čete na Karelijskem polotoku, toda umaknili so se pred sovjetskimi letali. Sestreljenih je bilo 10 finskih letal. Dve sovjetski letali se nista vrnili na svoji oporišči.

Hrabri Finci so boljševikom spet iztrgali Pecamo

Helsinki, 2. dec. t. Reuter: Na meji med Ladoškim jezerom in Finskim zalivom so sovjetske čete ponekod do kakšnih 10 km prodrele na finski ozemlje. To pa zaradi tega, ker se nahajala finska utrjena obrambna črta (finska »Magingova črta«) mnogo globlje. Finski vojniki prodiranje sovjetskih čet hrabro zadržujejo in se le počasi umikajo nazaj proti utrjeni črti, kjer bo seveda glavna obramba. Finski odpor je vztrajen. Finski vojniki so hrabri in dobro opremljeni. Imajo posebne vrste puške, ki lahko oddajo do 50 strelcov, ne da bi jih bilo treba vedno znova polniti. So to neke vrste ročne strojnice, ki se v finskih gozdovih zelo dobro obnesejo. Vsak Fincec ima takšno puško. V teku četrtka, petka in sobote so Finci uničili sovjeto 15 tankov, pa čeprav do pravih borb še ni prišlo. Ujeli so tudi mnogo sovjetskih vojakov, ki so slabo opremljeni, slabo oboroženi in predvsem — lačni.

Na severnem Finskem, kjer so Sovjeti že v četrtki dopoldne zasedli ves finski del polotoka Ribačji ter edino finsko pristanišče na Ledeno morje, Pecamo, so Finci prešli v protinapad in so mesto in pristanišče Pecamo zeli nazaj. Pri tej priložnosti so ujeli nekaj sto sovjetskih vojakov in ves vojni material, ki so ga rdeči pripeljali s seboj.

Tudi pri Samiljarki so Finci prešli v protinapad in zajeli 150 vojakov.

Mesto Helsinki, kakor vsa večja obmejna in obalna naselja, so začeli izpraznjevati in bo izselitev do nedelje končana. Begunci, med njimi samo žene, otroci in starši, se vsi vale delno na Švedsko, delno na Norveško. Od moških pa je vse, kar more nositi orožje, ostalo v deželi, pripravljeno, da brani domovino.

Helsinki, 2. decembra, c. Stefani poroča, da so danes finski oddelki 10 km od Helsinkija ujeli oddelke rdečih vojakov, ki so se spustili s padali na finski tla. Ves oddelke so finski vojniki takoj postrelili.

Na finsko stran je danes pribežalo tudi več oddelkov sovjetskih vojakov, ki so pobegnili iz rdeče vojske.

Sovjeti izgubili križarko in rušilca

Helsinki, 2. dec. t. Reuter: Potrjujejo poročila, da sta bili pri obstreljevanju finskega pristanišča Hangö zadeti dve sovjetski vojni ladji. Lahka križarka »Kirkko« (8000 ton) je dobila od finskih zaletkov silno hude poškodbe, toda imela je toliko moči, da se je umaknila na varno. Sedaj so jo zavlekli v sovjetsko pristanišče, kjer jo bodo skušali popraviti. Sovjetski rušilec, katerega imena ni bilo mogoče ugotoviti, pa je bil od topovskih strelcev iz finskih obrežnih baterij potopljen.

O priliki večeršnjih borb med finski in sovjetskimi ladjami je bila potopljena tudi neka finska ladja. Posadka se je skušala rešiti s plavanjem, toda sovjetska letala so s strojnimi streljali na plavajoče mornarje.

Bombe na žene in otroke

Helsinki, 2. dec. AA. Reuter: Med 8.30 in 16 je bilo izvršenih večer več zračnih napadov na važno industrijsko središče Kotko. Na mesto je bilo vrženih 18 ton eksploziva. O podrobnostih napada še ne poročajo, vendar smatramo, da je število žrtv veliko. Sestreljena so bila tri sovjetska letala. Večernje bombardiranje Helsinkija je imelo za posledico 43 mrtvih in 70 ranjenih. Med žrtvami je največ žena in otrok.

O priliki popoldnevnega zračnega napada na Helsinki je padla bomba na tovarno stekla v delavskem okraju Vaalgard ter je bilo ubitih 20 oseb.

Helsinki je postalo mesto trpljenja in in obupa. Ves dan so gasile in bolničarji ter člani rdečega križa razkopavali ruševine in iskali žrtve bombardiranja. Samo izpod podrtij ene hiše, ki jo je zadela bomba, so izvlekli 13 mrtvih. Izpod ruševin visoke tehnične šole so izvlekli truplo znanega elektro-tehničnega učenjaka Sikonena. Bombe so prodrele na nekaterih krajih skozi vso hišo ter eksplodirale šele v kleti.

Helsinki, 2. decembra, c. Stefani poroča, da je bil današnji dan zelo miren. Dopoldne so dali štirikrat znak, da se bližajo letala, ki so se pa nato umaknili. Popoldne so po mestu zopet vozili autobusi in tramvaji.

Vorošilov poveljuje rdečim

Moskva, 2. decembra, b. Iz Moskve poročajo, da je vrhovno poveljstvo nad sovjetskimi četami, ki operirajo proti Finci, prevzel maršal Vorošilov. Do

sedaj je na finski meji 16 divizij, vendar pa bodo v kratkem poslani tja okrepite. Vorošilov ima na razpolago 1500 letal, med katerimi je tudi 150 najtežjih bombnikov.

Zadnja poročila: 25 rdečih letal in 36 rdečih tankov uničenih

Helsinki, 2. decembra. AA. Stefani: O zadnjih bojih poročajo se naslednje podrobnosti:

Do sedaj so Finci uničili 25 letal, 36 tankov in so ujeli 1200 vojakov. Uničili so tri pehotne čete, od njih eno na področju jezera Ladoga, kjer so Sovjeti brez uspeha napadali preteklo noč. Sovjeti se masšujejo za svoje neuspehe na ta način, da požigajo obmejne vasi in potaplajo male ladje, s katerimi se prebivalstvo prevaža z otokov na celino. Ponoči so

Ogorčenje v Ameriki Surov odgovor Molotova Rooseveltu

Washington, 2. decembra. AA. Havas: »New York Times« piše: Od časov Džingiskana in Atile ter drugih brutalnih zavojevalcev se ne pomni primer, ki bi bil enak napadu Sovjetske Rusije na Finsko. Upamo, da bo ta najnovejši val nasilja za vedno spravil k molku ameriške oboževalce Tretje internacionale. Stalin je s svojo surovostjo užalil človeško dušo ter s tem ves svet. S tem naj si bodo na čistem oni, ki se verujejo v resnico, pravico in svobodo.

Predsednik Roosevelt je sprejel ministra za zunanje zadeve Hulla ter nato predsednika odbora za zunanje zadeve Pittmana, s katerim je ostal v daljšem razgovoru.

Moskva, 2. decembra. AA. DNB: Agencija Tass, objavlja sporočilo o večeršnjem sprejemu ameriškega veleposlanika Steinhardta pri komisarju za

Sovjeti zopet bombardirali prestolnico Helsinki s malimi bombami, katerih učinek je izredno močan. Zrtv je mnogo. Boji potekajo dalje v Kareliji, kjer Finci ne popuščajo in ne odstopijo niti ped svoje zemlje, čeprav je sovražnik v veliki številni premoči.

Sovjetski pogoji: Popolno boljševiziranje vse Finske

Moskva, 2. decembra, t. Stefani: Moskovska »Pravda« je objavila pogoje, pod katerimi bi Sovjeti pristali na takojšnje prekinitve sovražnosti proti Finci. Ti pogoji so bili objavljeni v proglasu finske komunistične stranke in objavi vladnega programa nove komunistične vlade na Finskem. Komunistična vlada je namreč izrazila takojšnje pripravljenost, da sklene s Sovjetsko Rusijo pakt. Nadalje je komunistična vlada pripravljena sprejeti takšne spremembe v gospodarskem življenju, ki bi bile isto-vetne s popolnim boljševiziranjem Finske. Če se to zgodi, pravi »Pravda«, potem bodo sovjetske čete takoj prenehale s sovražnostmi. Z vlado v Helsinkih pa se Sovjetska Rusija ne bo pogajala pod nobenim pogojem.

zunanje zadeve Molotovu, ki je ameriškega zastopnika dal sledeti odgovor:

Zelja Roosevelta, da se prihrani prebivalstvu finskih mest bombardiranje, temelji, v kolikor je naslovljena na sovjetsko vlado, na nesporazum. Sovjetska letala niso bombardirala mest in ne nameravajo storiti to niti v bodoče. Sovjetska letala bombardirajo samo letališča. Naši vladi niso interesi finskega prebivalstva nič manj blizu kakor ameriški, ki je oddaljena od Finske 8000 km. Mogoče se to ne uvideva, toda vendar ostane dejstvo. Zaradi tega so, kakor se vidi iz omenjene izjave Roosevelta, popolnoma brezpredmetne.

Washington, 2. decembra, b. Vojno ministrstvo je vsem ladjam izdalo prepoved za pristajanje v sovjetskih lukah.

Z zahodnih bojišč

Pariz, 2. decembra. AA. Havas. Včeraj je bilo le na nekaterih krajih na bojišču nekaj malega spopadov, predvsem na področju med Saaro in Renom. Zadnje dni so se udeleževali v glavnem samo ogledniški oddelki in tisti, ki so na postojankah pred Maginotovo črto.

Berlin, 2. dec. AA. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča, da ni bilo nobenih posebnih dogodkov na bojišču.

London, 2. decembra. AA. Havas. Velika Britanija bo poklicala pod zastavo novih 250.000 ljudi. »Daily Mail« ugotavlja, da je to novi dokaz skupne uporabe francosko-angleških sil in da bo Velika Britanija na bojišču imela večjo bojno črto kot pa do zdaj.

Nemški plan

London, 2. dec. t. Admiraliteta javlja, da so angleške morske sile ujele dve nemški trgovski ladji, in sicer »Eilbeck« (2.185 ton) in »Sophiebusse« (208 ton), ki sta obe prihajali od Azorov, kjer sta se ob izbruhu vojne skrili. Angleške vojne ladje so plen pripeljale v angleško pristanišče. S tem so Angleži do sedaj v treh mesecih vojne zaplenili odnosno uničili nemških ladij za skupno

145.301 tona. Od teh jih je 16 ladij s skupno 59.754 tonami zaplenjenih, 15 ladij s skupno 69.425 tonami je bilo potopljenih ali pa so se same razstrelile, tri ladje s skupno 16.122 tonami so se nahajale od začetka vojne v angleških pristaniščih.

London, 2. dec. AA. Havas. Pomožna ladja obalske plošve je priplula snovi v neko luk ob vzhodni obali ter izkrcala 54 oseb, od katerih je 44 pripadalo posadki norveške ladje »Ralph«, ki se je potopila v četrtki zvečer v Severnem morju, kjer je kakor se smatra zadela ob mino. Brodolomce je sprejela italijanska ladja Santigati. Italijanska ladja je po radiu obvestila angleško pomožno ladjo o potopitvi »Ralph«.

London, 2. dec. t. Admiraliteta poroča, da se je nemška trgovska ladja »Watusei« (9500 ton), ki je nedavno zapustila portugalsko luk v Angoli, sama potopila, ko je bila na tem, da jo ujamejo angleške vojne ladje.

Nemška podmornica potopljena

Pariz, 2. dec. t. Havas. Francoska admiraliteta poroča, da je neki rušilec uničil nemško podmornico s podmorskimi bombami.

Kraljeva zahvala

Belgrad, 2. dec. AA. Na dan zedinjenja so bile naslovljene na Nj. Vel. kralja Petra II. čestitke, v katerih so izražene udanost in miroljubne želje. Po najvišjem nalogu ima pisarna Nj. Vel. kralja čast izraziti zahvalo vsem osebam in ustanovam za poslano čestitko vsi tisti, ki so se pri tej priliki vpisali v dvorske knjige.

Knez-namestnik Pavle armadni general

Službeni vojni list z dne 1. decembra objavlja na prvem mestu ukaz o napredovanju Nj. kralj. Vis. kneza namestnika Pavla v čin armijskega generala. Ukaz ima št. A. G. 41929 ter se glasi:

V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. po milosti božji in volji naroda kralja Jugoslavije, so kraljevi namestniki na predlog ministra vojske in mornarice sklenili, da napreduje na podlagi člena 97. zakona o ustroju vojske in mornarice v čin armijskega generala divizijski general in častni pobočnik Nj. Vel. kralja Petra II. Nj. kralj. Vis. knez namestnik Pavle, Minister vojske in mornarice naj izvrši ta ukaz.

Minister dr. Krek v Ljubljani

Ljubljana, 2. decembra. Z dopoldanskim belgrajskim brzovlakom se je pripeljal v Ljubljano gradbeni minister dr. Krek, ki je takoj po prihodu prišel v bansko palačo in je obiskal bana dr. M. Natlačen, s katerim se je dalj časa razgovarjal. Popoldne je imel g. minister predavanje v akademskem klubu »Straža v viharju«, ob pol 8 zvečer pa je bil navzoč na rednem obnem zboru krajeve organizacije JRZ na Jelici. G. minister je predsednik te organizacije in je imel na obnem zboru tudi politični referat. Še zvečer se je odpravil v Krško, kjer bo imel danes ob 7 zjutraj politični sestanek s pristaši JRZ.

Slovesno praznovanje 20 letnice slovenske univerze

Preteklo je dvanajset let, odkar je bila s državnim zakonom ustanovljena slovenska univerza v Ljubljani. Bolj kot večstoletnice velikih svetovnih univerz je za nas pomemben ta jubilej naše slovenske univerze, ker je z njeno ustanovitvijo leta 1919 bila kronana naša narodna samobitnost in kulturna polnost.

Na pobudo akademskih mladine bo ta dvajsetletni jubilej slovenske univerze slovesno praznovan. Ustanovil se je poseben Akademski akcijski odbor za

proslavo dvajsetletnice slovenske univerze kralja Aleksandra I, ki bo skupno z univerzitetnimi oblastmi izvedel priprave za slovesno proslavo.

Proslava bo 16. in 17. decembra t. l., na kar slovensko javnost že danes opozarjamo.

Naj bo proslava dvajsetletnega jubileja slovenske univerze dogodek, ki bo za hip združil vse Slovence v veliki misli na popolno slovensko univerzo, severni kulturni branik Jugoslavije.

Akademski akcijski odbor

za proslavo dvajsetletnice slovenske univerze kralja Aleksandra I.

Predsednik vlade v Zagrebu

Belgrad, 2. decembra, m. V Zagreb je odpotoval predsednik vlade Dragiša Cvetković v spremstvu notranjega ministra dr. Mihaljevića, poštne ministra Josipa Torbarja in predsednika kabineta Boška Natasijevića. Na postaji so ga sprejeli stranci in politični prijatelji. Med drugimi so bili na kolodvoru, Jovan Altiparmaković, dr. Branko Miljuš, bivši ministar. Predsednik vlade bo prisostvoval z ostalimi ministri predaji v promet novega železniskega mostu čez Savo. Tej svečanosti bo prisostvoval tudi dr. Maček, ki je sedaj v Zagrebu, ter prometni minister inž. Beslić, kmetijski minister dr. Čubrilović in ostali člani vlade, ki so že v Zagrebu.

Nov vojaški zakon

Belgrad, 2. decembra, m. Na podlagi uredbe o spremembi obstoječih predpisov je ministriški svet na predlog vojnega ministra predpisal uredbo o državni mobilizaciji. Uredba bo stopila v veljavo, ko bo objavljena v Službenih novinah. Uredba obsega 28 členov, ki govore o državni mobilizaciji in demobilizaciji, o načrtu državne mobilizacije in demobilizacije, o vrstah državne mobilizacije, o splošni državni mobilizaciji, o delni državni mobilizaciji, o poskusni državni mobilizaciji, vojnem planu, o odgovornosti in kazni.

Položaj v Pragi:

Pojasnilo iz vladne nemške strani

K poročilu, ki je bilo v našem listu objavljeno dne 23. novembra in kjer je bilo rečeno, da je bila po zadnjih demonstracijah v Pragi odpeljana skupina 1200 dijakov na letališče Ruzina, kjer je bil vsaki deseti ustreljen, smo z vladnega nemškega mesta prejeli naslednje pojasnilo:

Pri gornjem poročilu gre za tendenciozno pretiravanje, ker je bilo ob priliki znanih dogodkov v Pragi ustrelenih samo 12 kolovodij in je zavarovanje drugih dijakov samo začasni ukrep. Nemški tiskovni urad je dne 29. novembra objavil iz Prage tozadevno pojasnilo.

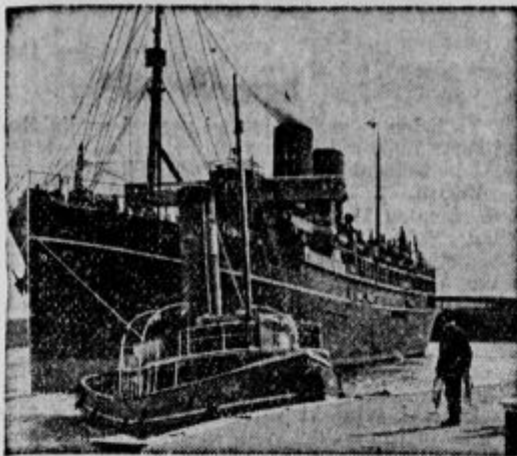
V soboto, 2. decembra, je doživel v 66. letu starosti naša ljubljena stara mama in mati, gospa

Karolina Metlika roj. Počkaj

Pogreb nepozabne pokojnice bo dne 4. decembra ob pol 4 popoldne izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. Maša zadušnica se bo brala v župni cerkvi v Slov. Bistrici dne 5. decembra ob 6 zjutraj.

Slov. Bistrica, Maribor, Slope, dne 3. decembra 1939.

Rodbine Metlika, Filipič, Počkaj.

Angleška pomožna križarka »Rawalpindi« (16.700 ton), ki so bile v zadnjih dneh potopljene.

Uničevanje družine v Sovjetski Rusiji

Lahko sklepanje in ločevanje zakonov je odprlo novo vprašanje: kam z otroci

Odkar se dogaja, da se združita mož in žena in ustanovita novo družino, spet moških in ženskih članov, ki po isti poti nadaljujejo človeški rod, stoji pred človeštvom tudi vprašanje, kakšna naj bo ta zveza: Ali naj bo samo začasna, dokler ju veseli, dokler jima »paše«, ali pa naj bo dosmrtna. Človeško modrovanje je v tem oziru danes še vedno tam, kjer je bilo pred tisočletji: eni zagovarjajo ločljivost in popolno razdružljivost zakonske skupnosti, drugi zagovarjajo in branijo nazor, da mora zakonska skupnost biti dosmrtna, ne ločljiva za vsako malenkost, razdružljiva pa sploh ne. Vsa stoletja poznajo vzvišene zglede

zakonske zvestobe, kjer sta zakonca ostala v svoji življenjski skupnosti tja do groba, čeprav ju je to terjalo veliko žrtv; poznajo pa tudi zglede grobih in neusmiljenih zakonskih nezvestob, ki pa so tudi sprožile cele plazove žrtv in trpljenja. Zato se človeško modrovanje glede tega vprašanja doslej še ni ustavilo in se ne bo. Ne more priti do pravega zaključka, ker vsak človek le preveč rad govori »iz skušnjec«. Če hočemo biti iskreni, pa moramo priznati, da skušnja kaže le to, da v vsakem zakonu prej ali slej že pride do tega, ko eden ali drugi misli, da bi bilo najbolje, če bi se vse skupaj podrlo in bi se razšla in da mora zato biti vsak zakon nerazdružljiv, sicer bi se vsak zakon ob takih težkih trenutkih razšel. Tako pravi pamet in — krščanstvo, v katerem je zakon nadnaravna zveza med možem in ženo, ki ju družijo na življenje in smrt, v katerem je zakon življenjski poklic dveh v enem, tista osnovna celica, iz katere raste človeštvo.

Nobena dežela nam ne nudi tako kričečih zgledov, kako se nad vsem narodom masujejo grehi zoper to sveto zvezo, kot Sovjetska Rusija. Krščanstvo gleda zakon v luči otrok in njihovih neumrjanih duš, poleg ožira na neumrjane duše zakoncev samih, komunizem in sploh vsak materializem pa ga gleda zgolj v luči moškega in ženske, otroci so mu le tisti nepridipravi, za katere je sicer tudi treba na nek način preskrbeti, da država ne izgubi prebivalstva. Sedaj veljavnim sovjetskimi postavami, ki urejajo zakonsko razmerje (z dne 1. januarja 1927), je zakon kakor izlet moškega in ženske, zabavni sestanek moškega in ženske, nevezano skupno življenje moškega

in ženske, ki ga začneta, ne da bi s tem kaj rekla, koliko časa bosta še skupaj. Tisočletne skušnje pa kažejo, da bi vsak zakonski par kdaj rad šel narazen, tako je še danes po vsem svetu in tudi v Sovjetski Rusiji. In ker moreta biti v vsakem trenutku slabe volje, gresta, ker jima ni treba čakati tistega trenutka, ki tudi med količkaj poštenimi ljudmi vedno kmalu pride, ko se vrne dobra volja in veselje do skupnega življenja. Toda ker je sovjetski zakon le postavno ime za zabavo moškega in ženske, ga prekineta, čim te zabave ni več. Gresta vsak svojo pot in se pozneje seveda ne moreta več iskati. Tako se je 1. 1926 ločilo v Sovjetski Rusiji 26% zakonov, 1. 1927, ko je bila z novimi postavami ločitev in razdružba zakona še bolj olajšana, pa 75%! Po tem letu zakon v Sovjetski Rusiji ni več nič drugega kot sestanek moškega in ženske, ki ju veseli, da se sestaneja za nekaj dni ali tednov. Gotovo komunistke po Evropi ne hrepene po takem »zakonskem pristanu«!

In otroci? Sirote v takih razmerah so matere, ki so »osvobodene« sladkih vezi krščanstva in na milost in nemilost prepustene moškemu in njegovi divji krvi. Toda z njimi se država ne ukvarja toliko, ker so že velike in se morajo pač nekako preriti naprej. Večinoma se prerijejo tako, da prepuste otroka, ki ima tudi očeta, njegovi usodi. Tako so v nekaj letih nastale cele tolpe mladih vagabundov brez staršev, ki se preživljajo tako, da jih mora krotiti tudi komunistično sodišče. — Sovjetska država pa je bila prisiljena, kaznivost mladostnikov znižati na 12. leto, ker jih je cela krdela, ki že s tem letom nadlegujejo komunistično družbo z zločini. In »Komite komunističnih žena Sovjetske Rusije« je na zadnjem javnem zborovanju v Moskvi povzdignil glas, da je treba »obnoviti družinskega duha v mladih komunističnih družinah«. In poluradna »Izvestija« so z vso zaskrbljenostjo nastopila proti tej poplavi ločitev, ki je sicer naslednja leta nekoliko upadla, vendar pa se je tudi v 1. 1935. ločilo še 44% zakonov, to število pa se noče znižati. Po podatkih tega lista so v dveh tretjinah ločenih zakonov otroci, večinoma pa se oče odlegne dolžnosti vzdrževanja s tem, da kje ustanovi »novo družino«, tako se oprosti obveznosti do prejšnje družine. Tako so iznajdljivi moški komunisti izigrali tisto določilo o dolžnosti vzdrževanja, od katerega so si nekateri v Evropi obetali toliko uspehov in so že govorili, da se Sovjetska Rusija vrača... »Komaj v eni desetini vseh ločenih primerov« nadaljuje »Izvestija«, se oče in mati sporazumeta glede vzdrževanja otrok, v večini primerov pa ne preostane drugega kot da jih prevzame država v svojo skrb. Na podlagi teh žalostnih »skušnje« zahtevajo poluradna »Izvestija«, to zahtevo je podkrepila tudi »Pravda«, da je treba komuniste, ki že iz navade sklepajo le kratkotrajne zakone in pri vsaki ponovni sklenitvi zakona le preveč jasno razodevajo svojo nakano, da se bodo ob prvi priliki ločili, sodno kaznovati. — Prav tako bi bilo treba po predlogih teh dveh listov kaznovati moške, ki zapuščajo svoje žene, ne da bi jim dali primerno odkodnino. Mera odkodnine pa je seveda spet odvisna od zaslužka in tako si moški ne dajo vzeti te »svobode«. Poziv obeh listov doslej ni našel odmeva, ker si sovjetska oblast ne vé pomagati: ne vé, kako naj bi odpravila slabe sadove komunizma in komunizem vzdržala; težko ji je pač priznati, da se po komunizmu da urediti čreda živali, ne pa človeška družba. Zato so še vedno bolj upoštevane besede, ki jih je izpregovorila sovjetska poslanica v Stockholmu, gospa Kolontajeva: »Družina je bila v buržuaznem svetu, ki smo ga mi razdejali, zadnje upanje v življenjskih viharjih, miren pristan v oceanu sovražnosti in boja za obstanek med posamezniki. Bila je kakor država v državi, ne odvisen razred in ljudski skupnosti. Kaj takega v komunistični državi ne sme in ne more biti.«

Sovjetska vlada se je torej omejila na to, da vsaj nekoliko ustavi propagando »svobodne ljubezni in je odredila, da morajo biti »učenci in učenke višjih šol poučeni o sovjetskih postavah glede zakona in ločitev« obenem s tem poukom pa je treba »zdržiti resne opomine in vzbuditi v mlademu rodu zavest odgovornosti«. Ali pa bo mogla ta »zavest odgovornosti« pozidati, kar istočasno sme komunizem podirati?

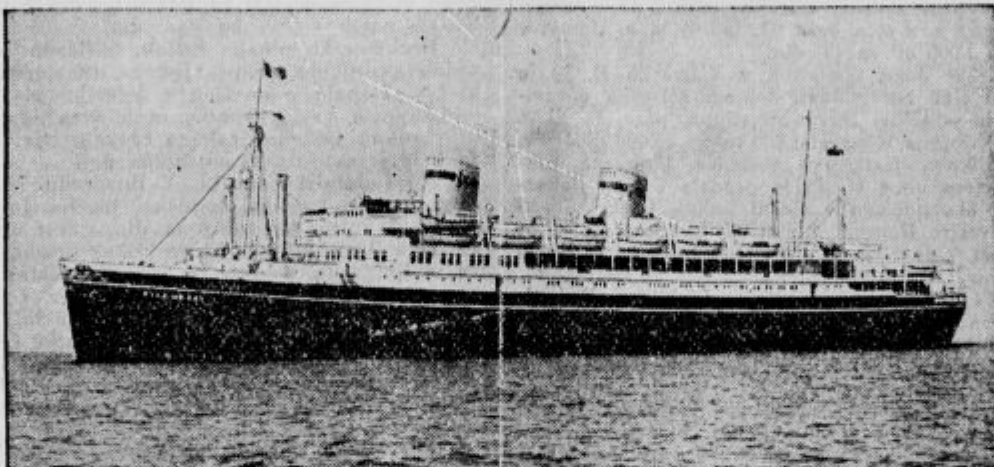
Upor v Waziristanu

Visoka šola angleškega kolonialnega gospodstva

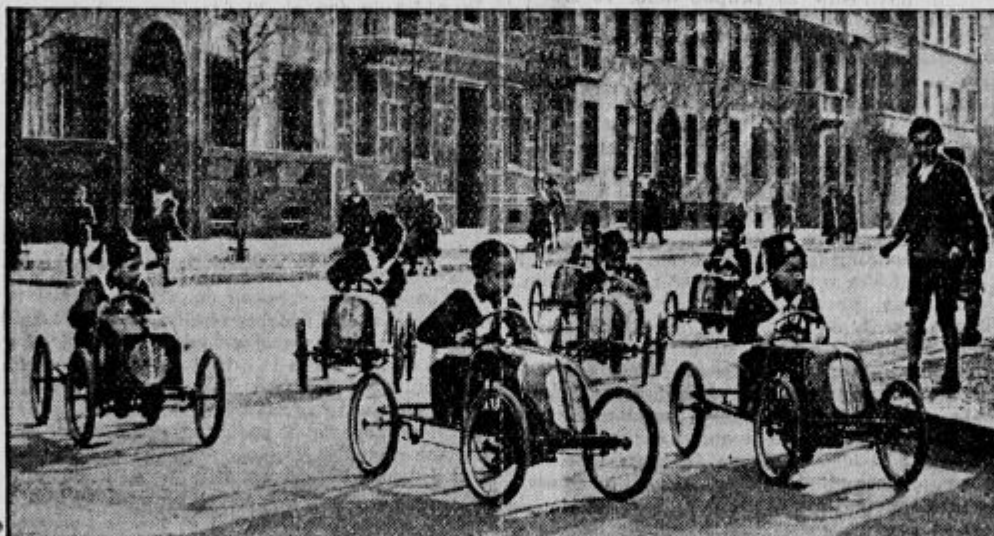
Pokrajine na severozahodni indijski meji so se že od nekdaj smatrale kot visoka šola vsega angleškega kolonialnega gospodstva. Tu je bila najbolj pereča točka angleškega imperija. Tu vlada vedno neke vrste vojno stanje. Angleški gospodar tega ni mogel veliko izpremeniti. Dežela je revna in skoraj brez potov. Prebivalstvo skromno živi od poljedelstva in lova ter ropa. To je prebivalstvo vzgojilo k nepretrgani bojni pripravljenosti in k velikim bojnim sposobnostim. Izgubiti prav za prav nimajo nič, ker žetev ni v nobeni primeri s posrečenim ropom. Njihove hiše so skromne in revne, večinoma iz blata ali ilovice; to podreti ali na novo sezidati pač ni nobeno vprašanje. Največ še, kar morejo izgubiti, je golo življenje. To pa so se naučili drago prodati, kadar že ni več nobene druge rešitve. Ta gorjanska ljudstva v Waziristanu so pač nekoliko svojega kova, čisto nekaj drugega kot prebivalstvo po ostali Indiji. Govorijo iranski jezik, po veri pa so mohamedanci, kar tudi po svoje prispeva k njihovemu trdemu značaju.

Ta pokrajina je angleškim četam že od nekdaj trd oreh. Veliko žrtv, denarnih in človeških, zahteva ta sicer majhni del angleškega imperija, toda tu so severna vrata po suhem v Indijo. Vsi dosedanjí osvajači Indije — od Aleksandra Velikega sem — so tod prišli v notranjost bogatih pokrajin, le Angleži so prišli z morske strani. Kdor se hoče ubraniti kakega neljubega obiska s severa, kjer je Sovjetska Rusija, ali pa iz Afganistana, mora imeti v rokah tudi ključne teh vrat, mora biti gospodar Waziristana. Tu je edina točka, kjer angleški imperij meji na drugo veliko silo, povsod drugod ima za sosedo majhne države, ki morajo v tej ali oni obliki sprejeti angleški vpliv. Zato so te pokrajine za angleški imperij važne, čeprav ves Waziristan ni noben pridobitni vir, ampak le obremenjuje državni proračun. To pot je obral tudi afganistanski kralj Amanullah I. 1919., ki je zasanjal o velikem gospodstvu nad vso Indijo in si je v ravalpindskem miru izvojeval dokaj samostojnosti, toda njegov drugi naslednik se je že zatekel pod angleški imperij in je Angliji priznal, da sme sama na »spornem ozemlju« Waziristana potegniti mejo med Waziristanom in Afganistanom. Od takrat je pritisk iz Afganistana minul, Waziristan pa je še vedno važen prehod. Prebivalcem Waziristana je pač vseeno, kako je zaznamenovano na zemljevidu, da Waziristan spada pod Indijo ali pod Afganistan, sami od sebe priznajo le oblast svojega vodnika, kakor je bil n. pr.

»donašalec vode«, ki ga je Amanullah I. 1929. odstavil, ali »fakir iz Ipija«, ki je zanetil upor I. 1937. Že marsikatera sila, ki je hotela naglodati angleški imperij, je v Waziristanu najprej poskusila svojo srečo, da bi si tako s severa odprla pot v Indijo. Morda je tudi sedaj kaj takega v ozadju, ko poročajo, da so v Waziristanu izbruhnili upori. Nekatera poročila pripisujejo tem uporom večjo važnost, druga manjšo, videti pa je, da Angežem to ni nobena nevarnost in da jih ne skrbi, da bi ne bili kos tudi temu zapletljaju.

Poljski čezoceanski parnik »Pilsudski« (14.300 ton), ki ga je ob angleški severozahodni obali zadelo sovražno torpedo in se je potopil. Pod poljsko zastavo je vozil na progi Gdinja-Severna Amerika. Po uničenju poljske države je vozil pod angleško zastavo.

Za »veliko nagrado« najmanjših: V Milanu so priredili avtomobilske tekme najmlajših. Prednost njihovih avtomobilov je v tem, da ne povzročajo velikega ropota ker so na »nožni pogon«.

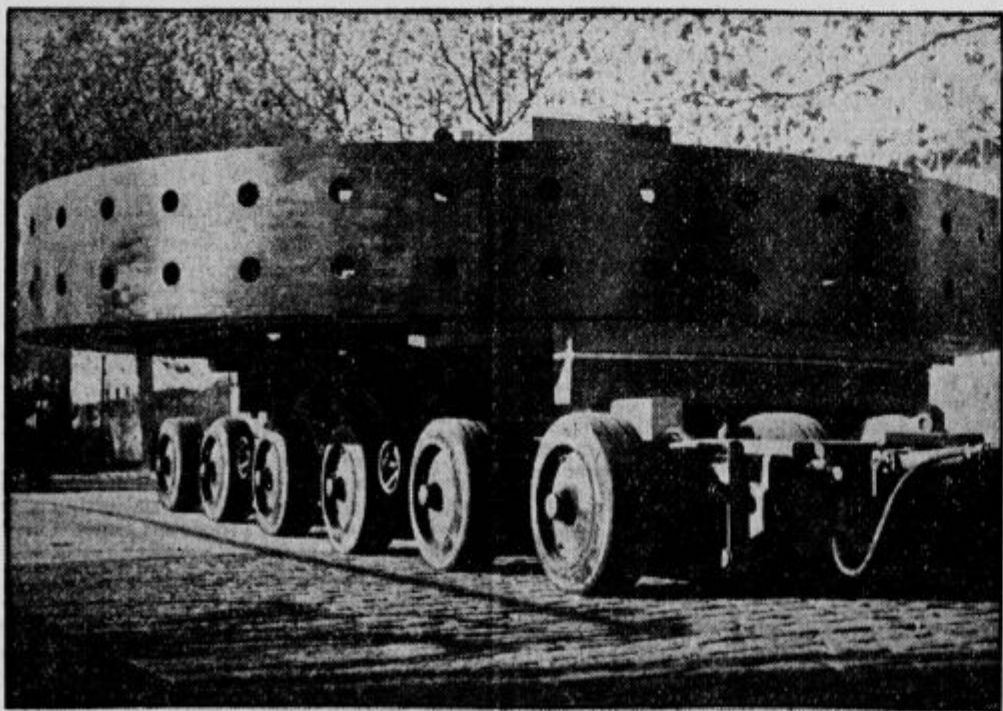
Nov izvir v zdravilišču Piešťany

V znanem zdravilišču Piešťany na Slovaškem kopljejo nov termalni bazen, v katerem namerava zdraviliška uprava gojiti redke rastline. Pri tem so našli na nov izvir termalne vode, ki ima 70 stopinj Celzija. Izvirek leži nekako dva metra pod piešťanskim kopališkim otokom.

Učenjaška zamišljenost

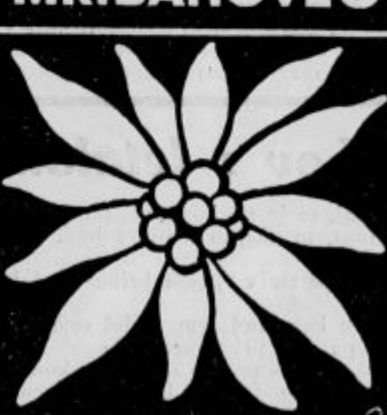
Znano je, da se veliki učenjaki večkrat tako zatope v svoja razglabljanja, da so popolnoma gluhi in slepi za ves zunanji svet. Med take učenjake je spadal tudi fizik in veliki raziskovalec elektrike Ampere, po katerem se še danes imenuje enota za merjenje električnega toka »amperet«. Življenjepisci pripovedujejo o njem, da je zelo globoko dojemal veličastvo stvarstva in kadar nič več ni mogel strmeti nad silnim redom, ki vlada v svetovju, se je onemogel sesedel na stol, podprl čelo na dlani in vzdihnil: »O, Bog, kako si velik!«

Tudi k dogodivščinam, v katerih se razodeva zamišljenost takih zgodovinskih učenjakov, je Ampere prispeval svoj delež. Veliko jih kroži o njem, n. pr. tudi tale: Nekoč je šel ves zamišljen po Parizu. Ni videl okrog sebe nič, ne ljudi ne mestnega vrveža, glava mu je bila polna števil, računov in samih fizičnih zakonov. Izvrtal je iz možgan nove izsledke, ki so se zapletali in odvijali in v zadregi je gledal na okrog, kje bi našel kaj primerne, da bi potek svojih misli nekam zapisal, da mu dragoceni domisleki ne bi ušli. Vendar ugleda precej daleč pred seboj na koncu ulice nekaj črnega, hitro seže v žep, kjer je imel vedno košček krede, in hiti do tistega črnega. Kakor gnan od neke notranje sile začne po tej tabli, ki mu jo je dala priložnost, pisati in računati, enačbo za enačbo, ko je prišel po čez do konca, je na levi strani začel novo vrsto. Že je pokrtil skoraj vso tablo s svojimi računi, ko se je začela ta črna stvar premikati — na štirih kolesih, vlekel pa jo je suh konjiček. Bila je kočija nekega kočijaža, ki je tu dremal na kozlu in čakal imenitnih potnikov, pa se mu je zahotelo, da bi izpremenil svojo postajo. Ko je Ampere videl, da mu izsledki dolgih razglabljanj uhajajo, se je tako zbal za svoje račune, da je s povzdignjeno kredo tekkel za kočijo. Dirka pa je bila precej ostra, ker je učenjaka to tekanje za vozom kmalu upelalo. Šele pešci so kočijaža opozorili, da ga zadaj nekdo s kredo v roki lovi in je ustavil. Tako se je Ampere spet približal svojim računom. — Kako se je pripor razvijal naprej, zgodovina ne pove in prav je tako.

Velikansko kolo »zamašnjak« je vila tovarna Sie mens-Schuckert v Nemčiji. Zamašnjak meri v premeru 6 metrov in tehta 50 ton. Spada k generatorju, ki bo proizvajal 42.000 KVA in je bil namenjen za elektrarno »Marjavalta« na Finskem. Pri prevozu je moral ta velikan le kratak del pota napraviti na kolesih, sicer pa ga bodo vozili le z ladjo — za to so ga mogli tudi prepeljati že sestavljenega. Pa tudi za to kratko pot po suhem so mu morali napraviti poseben voz na 12 kolesih. Če ga niso Finci naročili prepozno?

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI
ČAJ

Reg. br. 12451/32.

Zaradi enega odlikovanja
ne bo vojske

Po sedemletni vojni je nastopila dolga doba imru. Kralj Friderik Veliki je nekoč odlikoval nekega višjega častnika, ki se je dobro izkazal v službi. Ko mu je kralj izročal odlikovanje, je hotel biti častnik skromen in je dejal:

»Veličanstvo, za vojaka je najlepše, da si prisluži odlikovanje na bojnem polju.«

Kralj pa mu je odgovoril: »Hm, kar pripni si ga! Samo zaradi tebe pač ne morem začeti posebnih vojn.«

Gospodarstvo

Avtoklub o omejitvi motornega prometa

Avtomobilski klub, sekcija Ljubljana, je poslal na vse merodajne faktore spomenico glede omejitve potrošnje bencina, v kateri pravi med drugim:

Predvsem ugotavlja avtomobilski klub, da je bila uredba o omejitvi prometa z motornimi vozili izdana brez sodelovanja kluba in brez sodelovanja organizacij iz Slovenije. Pri omejitvi so bile prezrte izkušnje v nevtralnih državah, ki bi lahko dale dragocene pobude za tozadavne ukrepe pri nas. Nekatere države so prvotno sploh prepovedale prodajo bencina, nato pa so dovolile na posamezno vozilo primerne količine goriva brez vsake časovne ali krajevine omejitve. To sta storili Danska in Italija.

Posledice omejitve nedeljskega prometa se bodo kmalu pokazale v tem, da bodo odjavljeni številni vozovi. Uredba tudi zelo škoduje avtomobilskim prevoznikom, ki so si z velikimi žrtvami

nabavili motorna vozila in si z njimi služijo kruh. Mnoge avtoprevoznike proge gredo v Slovenijo vzporedno z železniškimi progami in vendar niso dejanska konkurenca železnicam.

V drugih državah je n. pr. Madžarska opustila z novim letom carino na tovarne avtomobile, da tako pospešuje nujno potrebno motorizacijo.

Avtomobilski klub predlaga, naj se odpravi prepoved časovno omejene porabe osebnih avtomobilov, olajša naj se avtoprevoznikom vožnja po progah, ki teko vzporedno z železniškimi zvezami. Poleg tega je potrebno, da se čimprej uzakoni uredba o pospeševanju proizvodnje domačih goriv in olajšava za vozila, ki uporabljajo domača goriva. Ob pravočasnih ukrepih bi bila naša vozila že davno preurejena za porabo domačih goriv, pa bi se tako avtomatično zmanjšala poraba uvoženih tekočih goriv.

Povišanje odkupnih cen za prašiče v Nemčiji. Na osnovi odloka ministra trgovine in industrije bo Zavod za pospeševanje zunanje trgovine plačeval odslej naslednje cene za žive debele svinje, ki se izvažajo v Nemčijo: 11,80 din za kg žive teže za razred A, 11,50 din za razred B in 10 din za razred C. Te cene veljajo od 27. novembra 1939. Te cene bodo istočasno veljale za prodajo na dunajski trg kakor tudi za rajh.

Odlog plačil je dovolilo kmetijsko ministrstvo Ljudski hranilnici in posojilnici v Moravčah, r. z. z. n. z., za 6 let od 30. julija 1936 dalje, odlog velja za dolgove, nastale do 25. oktobra 1934, obrestna mera znaša 2%.

Moderna cesta Jezica-Domžale. Kot smo že poročali, je za 29. december razpisana prva licitacija za gradbo moderne ceste Jezica-Domžale in sicer od km 5,639 do km 14,883. Preračunska vsota znaša 16,164.968.17 din.

Konkurz o imovini občine v Kozjem. Razglašen je konkurz o imovini občine v Kozjem. Konkurni komisar je g. Grum Josip, starešina okrajnega sodišča v Kozjem, upravnik konkurzne mase pa Gojmir Jelenc, odvetnik v Kozjem, prvi zbor upnikov bo 12. dec., oglašiti se je upnikom do 10. januarja 1940, ugotovitevni narok bo pa 25. januarja 1940.

Potrjeni pravili: Mizararska zadruga, r. z. z. o. z. v Ljubljani, Hrenova ulica 8; Uršič France, mizarški mojster v Ljubljani, Sv. Petra c. 85.

Razodbe po uredbi pobiranja draginje. Zaradi prekrška čl. 6 uredbe o pobiranju draginje so bili kaznovani v Ljubljani po upravi policije trije podjetniki z globo od 100—250 din, oziroma 2—5 dni zapore ob enem s stroški.

Uvoz surovin na kompenzacijski podlagi. Finančni minister je odobril uvoznemu odboru pri Narodni banki, da more odobriti 100% kompenzacije domačim podjetjem, ki uvažajo industrijske surovine iz deviznih držav in izvažajo lastne proizvode, izdelane tudi od surovin domačega izvora.

Zvišanje glavnice »Jugoslovanskega jekla«. V četrtlet je bil izredni občni zbor delničarjev delniške družbe »Jugoslovanskega jekla«, na katerem sta bila izvoljena nov upravni in nadzorni odbor. Nadalje je bilo sklenjeno zvišati delniško glavnico od 600 na 800 milij. din z izdajo 400.000 novih delnih po 5000 din.

Prekmorska plovba Sušak. Sklicana je izredna skupščina delničarjev za 19. december, ki bo sklepala o povišanju delniške glavnice. — Glavnica znaša 10 milij. in je v velikem delu v rokah Jugoslovanskega Lloyda. Dividenda za 1938 je znašala 40 odstotkov netto.

Novi delniški družbi. V Beogradu je bila osnovana in vpisana delniška družba Jugopapir z glavnico pol milijona din. Člani uprave so: Zika Bjelič, Leo Polak in Oskar Fischer (prva iz Beograda, slednji iz Zagreba), člani nadzorstva pa: Josip Almulji, Aleksander Todorović in Rudolf Dasović. — Nadalje je bila vpisana delniška družba »Ibarski rudniki črnega premoga« z glavnico 1 milij. din. Člani uprave so: Milan V. Savič, Dragomir S. Pavlovič, Živko St. Karalazič, Miodrag Popović in Banko M. Brašič.

Licenciranje bikov in marjašev. Jesensko licenciranje bikov in marjašev bo v ljubljanskem okraju po naslednjem razporedu: **V torek, dne 5. decembra** ob 8. zjutraj za Moste in Štepanjo vas na dvorišču g. Cerneta Franceta, posestnika na Zaloški cesti št. 142, istega dne ob 9. zjutraj za Barje na dvorišču g. Markarja; istega dne ob 10. dopoldne za Vič na dvorišču g. Alojzija Beliča, posestnika na Viču št. 29; istega dne ob pol 11. dopoldne za Zapuže in Dravljice na dvorišču g. Franceta Tome-ta v Dravljah št. 218; istega dne ob 11. dopoldne za Šiško in Koseze na dvorišču g. Valentina Babnika, posestnika v Zgornji Šiški 32. — Vse bikorejce opozarjamo, da prineso s seboj izvečke iz rodovnika glede porekla bikov. Pripuščanje nelicenciranja bikov je nedopustno ter se bodo v bodoče vsi prestopki strogo po zakonu kaznovali.

Zakup velikoprodaje tobačnih izdelkov in cigaretnega papirja. — Navedene velikoprodaje se bodo za čas od 1. aprila 1940 do 31. marca 1941 potom licitacije oddajale v zakup dne 21. decembra 1939 ob 11. dopoldne. Za oddajne okoliše 1—9 bo taka licitacija v Tobakni tovarni v Ljubljani. Pogoji za to licitacijo M. Br. 23034-IV—1939 se morajo osebno med drugim dobiti tudi pri Tobakni tovarni v Ljubljani proti plačilu takse 20 din v koliku, ki se nalepi in uniči na pogojih. S pogoji se prejme tudi en izvod tičkane ponudbe. Ako se pogoji naročijo pisмено, je poleg takse 20 din priložiti še 650 din v poštinih znamkah za odpremo pogojev po pošti v priporočnem pisnu. Objava za licitacijo je nabita tudi na občinski deski. — Zbornica za TOI v Ljubljani opozarja na to licitacijo vse zainteresirane.

Financiranje italijanske težke industrije. Najvišja organizacija italijanske težke industrije »Finsider« (Società finanziaria siderurgica) je sklenila zvišati svojo glavnico od 900 na 1800 milijonov lir za dograditev in povečanje obratov, med katerimi dela kot znano velik del za oboroževanje. S tem je družba postala najmočnejša italijanska industrijska družba ter organizacija.

Borze

Dne 2. decembra 1939.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 7.938 milij. din v primeri z 9.459, 11.756, 13.08 in 6.005 milij. din v prejšnjih tednih.

Zürich, 2. decembra: BEOGRAD 10, Pariz 9,80, London 17,40, New York 446, Bruselj 73,60, Milan 22,50, Amsterdam 236,70, Berlin 178,50, Stockholm 106,15, Oslo 114,30, Kopenhagen 84,10, Sofija 5,40 (pon.), Budimpešta 80 (pon.), Atene 3,40 (pon.), Carigrad 3,50 (pon.), Bukarešta 3,40 (pon.), Helsingfors 8,9250 (pon.), Buenos Aires 103.

Zivinski sejmi

Ptujski svinjski sejem 29. novembra 1939. Prignanih je bilo 198 svinj in 164 prascev, skupno 362 glav, od tega prodanih 89 glav. Cene so bile naslednje: prasci od 6—12 tednov stari 60 do 120 din za komad, pršutarji 7—7,75, debele svinje 8—10, plemenske 6—6,75 din za kg žive teže.

Seja uprave Narodne banke

V sredo je bila seja upravnega odbora Narodne banke pod predsedstvom guvernerja g. dr. Protiča. Na seji je bilo ugotovljeno, da je naval vlagateljev popolnoma ponehal in da se tudi od povedane vloge ne dvigajo več. Nadalje je dotok deviz vedno večji in zaradi tega bo mogoče zadovoljiti vedno več potreb našega uvoza. Narodna banka skoraj popolnoma pokriva povpraševanje deviz in vse odobritve se likvidirajo skoraj istega dne. Končno se je naša zunanja trgovina zelo izboljšala in je naš položaj znatno boljši kot je bil v začetku evropske vojne.

Intervencijski tečaj na domačih borzih

Devizno ravnanje Narodne banke je sklenilo, da bo do nadaljnjega intervencija na domačih borzih na bazi tečaja 55 din za 1 ameriški dolar in zaradi tega se imajo zasebni pooblašeni denarni zavodi držati tečaja ob likvidaciji medsebojnih kupoprodaj. Zaradi tega se vsebina točke 9, okrožnice št. 23 z dne 29. avg. 1939, ne nanaša na kupoprodaje, katero bo vršila Narodna banka na kupoprodaje na domačih borzih, katere bodo opravljali poob. zavodi med seboj. Manipulativni stroški Narodne banke po vseh deviznih transakcijah, ki se opravljajo po borzih, tudi nadalje dva in pol pro mile.

Zidje v bivši Avstriji

Iz nemških listov posnemamo zanimive podatke o razlastitvi židov v bivši Avstriji, sedanji Osmarki, od 15. marca 1938 dalje. Podatki so zopet vzeti iz poročila urada za promet premoženja pod naslovom »Entjudung der Wirtschaft in der Ostmark«. Od 25.988 židovskih obratov jih je bilo ustanovljenih 21.143 in samo 4.755 jih vodijo naprej arijski trgovci in obrtniki. Skupno je bilo uradu prijavljenih 48.000 prijav židovskega premoženja nad 5.000 mark. Skupno židovsko premoženje je znašalo 2,29 milijarde mark, od tega je bilo naloženih 1,73 milijarde mark v zemlji in kapitalu. Zemljiška imovina je bila povečini naložena v stanovanjskih hišah, od tega je bilo na Dunaju 8009 stanovanjskih hiš v židovskih rokah. Največ židovskega premoženja bivše Avstrije je bilo na Dunaju: devet desetih. Od skupno 25.989 obratov je bilo 13.046 trgovinskih obratov, med njimi izdelovalci oblačil, perila, gostinski obrati, modni ateljeji, peki in mesarji, čevljarji in urarji. Za sprovedbo vseh ukrepov je bilo nastavljenih 329 gospodarskih revizorjev za 2275 obratov. Njih poročila so bila merodajna za ustavitve ali nadaljevanje obratovanja. Prevedba v arijske roke je bila izvedena le pri onih obratih, ki so bili gospodarsko zdravi in važni za preskrbo. Vsak nemški prevzemnik je moral dati jamstvo za dobro gospodarstvo pri samo ob sebi umiljivi politični zanesljivosti. 87 odstotkov židovskih obratov je bilo ustanovljenih, 83% trgovin, 81% bank in 26% industrij v primeri s skupnim številom židovskih. 7 kmetijskih obratov je bilo ustanovljenih, 394 pa jih je prišlo v arijske roke. Poročilo pravi nadalje, da je bilo s tem izvedeno tudi veliko čiščenje preveč razvitega gospodarstva. Z načinom izvedbe niso nastopile niti v preskrbi niti v zaposlitvi nemških delavcev nobene škode, tako zaključuje nemško poročilo.

Posestne izpremembe v Ljubljani in okolici

Debevec Edvard, štukaterski mojster, Ljubljana, Detelova ulica št. 3, je prodal Slavi Trebarjevi, zasebnici v Belgradu, Gladstonova ul. št. 34a hišo št. 3 v Detelovi ulici, spadajočo pod zemlji. vl. št. 792 k. o. Peterske predmestje I. del za 400.000 din.

Ljubljanska kreditna banka je prola inž. Viktorju Kravanju, v Črnomlju, parc. št. 127-36 k. o. Gradsko predmestje v izmeri 803 m² za 90.000 dinarjev.

Anton baron Codelli, na Kodeljevem je prodal gradbeni zadrugi »Krekov dom« na Kodeljevem, reg. z. z. o. z. parc. št. 168-46 k. o. Udval v izmeri 1.000 m² za 45. din.

Arhar Jože, posestnik v Vižmarjih št. 20 je prodal Geli Serajnikovi, soprogi šolskega upravitelja in učiteljici Dovej-Mojstrana, parc. št. 133-6 k. o. Vižmarje v izmeri 1.000 m² za 25.000 dinarjev.

Milkovič Katarina, zasebnica, Ljubljana, Einpielerjeva ulica št. 25 je prodala Josipu Pokornju, stanujočemu v Rožni dolini, Cesta VIII-19 in Silvestru Drapalu, Ljubljana, Levčeva ul. št. 29 parc. št. 1346-27 k. o. Vič v izmeri 671 m² za 25.000 dinarjev.

Sršen Terezija, posestnica Ljubljana, Podmilčakova ulica št. 19 je prodala Fuchsu Antonu, gostilničarju Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 del parcele št. 109-5 k. o. Kapucineko predmestje za 5.000 din.

Travnik Alojzija, posestnica Ljubljana, Illovi št. 19 je prodala Minki Zajčevi, mesarici Ljubljana, Poljaneka cesta št. 79 parc. št. 1416-1 k. o. Trnovsko predmestje v izmeri 6.859 m² za 28.000 din.

Pinterič Marija, posestnica Ljubljana, Vipavska cesta št. 10 je prodala dr. Pavlu Janežiču, zdravniku v Ljubljani, Stari trg št. 4 hišo št. 10 v Vipavski ulici z vrtom, spadajočo pod vlož. št. 2.313 k. o. Trnovsko predmestje za 240.000 din.

Išop Jakob, posestnik in barvski mojster v Ljubljani je prodal Vali Klopčaverjevi, zasebnici Ljubljana, Tyrševa cesta št. 166 parc. št. 120-I k. o. Brinje v izmeri 484 m² za 16.000 din. — Isti posestnik je dalje prodal Avgustu Hriberniku, Ljubljana, Turnarjeva ulica št. 12 parc. št. 120-II k. o. Brinje v izmeri 508 m² za 15.000 din.

Gretj Kocbekova, Ljubljana, Emonska cesta št. 25 je prodala Ivanu Oprešniku, obrtniku Ljubljana VII, Gosposvetska ulica št. 6 parc. št. 280-11 k. o. Zgornja Šiška v izmeri 925 m² za 50.000 din. Dovič Roza, posestnica Ljubljana-Moste, Pokopalska ulica št. 36 je prodala Marjani Barbič, Ljubljana, Malenškova ulica št. 7 parc. št. 373-18 k. o. Peterske predmestje I. del za 37.930 din.

Sakeida Alojzija, posestnik Ljubljana, Opekarska cesta št. 43 je prodal Alojzu Smrekarju avtoizvoščku in njegovi ženi Ivani, Ljubljana, Hrenova ulica št. 19 hišo št. 41 na Opekarski cesti z vrtom, spadajočo pod vlož. št. 270 k. o. Trnovsko predmestje za 160.000 din.

Wester Justina, posestnica Ljubljana, Hradečkova cesta št. 8 je prodala inž. Cirilu Dimniku, ravnatelju šumeke direkcije v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 1 par. št. 118-105 k. o. Karlovske predmestje v izmeri 2.170 m² za 70.000 din. — hicaDikLM²Zev, evq11 b1s bf bf bf bf bf

Likvidacija. Razinger & Co., tovarna pločevinskih izdelkov, dr. z. o. zavezo v Mariboru, Kmetška hranilnica in posojilnica v Radulji, r. z. z. n. z., Vinarska in sadjarska zadruga v Središču ob Dravi, r. z. z. o. z.

Lov z letalom

Možak se je sunkoma usedel. Bil je visok in vitez fant, in v kljub temi je Jock videl, da je zelo mlad.

»Kdo pa ste?« vpraša hripavo. »Eden izmed njih?«

»Jock Freeland sem. Videl sem luči za pristanek, pa sem prišel semkaj.«

»Mož se je s težavo spravil pokonci.«

»Luči za pristanek. Da, mislil sem, da sem nad Okestockom. Ko sem pa pristal, so planili po meni ko strele. Vzeli so mi blago in ga odnesle dostavi ves besen.«

Ozre se naokoli, avta ni bilo več videti. »Ali ste jih vi videli?« hitro vpraša.

»Videl sem avto,« odvrne Jock. »Vozil je po kolovozu proti veliki cesti.«

»Avto, pravite?« hlastno vpraša pilot. »Mislil sem, da imajo letalo. Če so samo z avtom, pa še ni vse izgubljeno. Če mi niso letalo pokvarili, kajpada.« Skočil je v letalo in prižgal luči in ga hitro pregledal.

»Vse je v redu,« veselo vzklikne. »Za njimi, ako Bog da in sreča junaska! Požene propeler in motor, ki je bil še gorak, je takoj poprijel. Nato pa se ozre na Jocka.«

»Ali hočete z menoj? Lahko bi izsledili avto. Kajpada če vas ni strah.«

»Strah?« ga zavrne Jock. »Pred čem pa? Mislite, da še nikoli nisem letel. Saj je oče pilot?« »Rekli ste, da se pišete Freeland. Pa vendar niste sin Ronalda Freeland?«

»Seveda sem!« pove Jakob in kobaca v letalo.

»Kdo bi si mislil! Da zadeneva prav midva skupaj!« vikne pilot in zleze za Jockom. »Jaz sem pa Hanley, Finch Hanley. Vaš oče me je učil letalstva. Vzemite tole čelado! Govoriva lahko med letom.«

Jock si je nataknil čelado in zvezal slušalo s telefonom. »Ali boste pa mogli vzleteti? Vse naokoli je polno skal.«

»Pristal sem brez nesreče. Bom pa letalo obrnil in ga pognal po isti poti kakor ob pristanku.« Prižgal je luči, letalo obrnil in peljal nazaj. Nato ga je spet obrnil in pognal motor. Vzplapolalo je ko ptička in Hanley je luči takoj spet ugasnil.

»Kje pa sva?« je vprašal Jocka.

»Nekako sredi močvare. Okestock leži se- verno.«

»Kam bo peljal avto?«

»Do glavne ceste ima komaj miljo daleč. Ako krenete na zapad, pridete v Taverton, nasprotna smer pa pripelje Plymouth (Plims) ali pa v Exeter.«

»Stavil bi kaj, da so namejeni v Plymouth. Tam imajo pa najbrž pripravljen motorni čoln, ki jo bodo z njim potegnili v Holandijo, ker tam se dragulji dobro prodajo.«

»Dragulji, kakšni?«

»Dragulji, da. Ali vam nisem še povedal? Polastili so se Merepitskih smaragdov, ki so vredni petdeset tisoč funtov.« Jock je zazijal. Petdeset tisoč funtov!

Letalo je doseglo višino pet sto čevljev in Jock je pod seboj zagledal blede siv trak, bila je cesta. Nagnil se je ven in izpazil svet žarometov, ki sta kazala nekemu avtu pot proti vzhodu.

»Je že pravil! In tudi vi imate prav. Res gre v Plymouth, ali saj v tej smeri hiti. In mudi se mu, presneto se poganja!«

»Naj se le! Tudi najboljši avto nama ne uide, vrh vsega mora pa še delati ovinke, a midva letiva v premi črti.«

Zagnal je motor še bolj, tako da je veliki stroj z 250 konjskimi silami kar bobnel skozi noč. Kot bi trenil sta bila nad avtom.

»Pravi, je, pravil!« je hlastno povedal Jock.

»Kateraga mislite?« Jock mu je hitro povedal o velikem avtu in njegovem rdečelasem soferju in Hanley si je poživžgal.

»Izdajali so se torej za kramarje.«

»Kaj pa mislite napraviti?«

»Tako boste videli.«

Veliki avto je dirjal z divjo brzino. Wisterški les je bil samo še miljo daleč in Jock je uganil, da upajo tatovi sebi in avtu v njem najti zavetja. A še preden je mogel svojo misel Hanleyu povedati, je že čutil, kako letalo nagloma pada. Pridržal je dih in se bal, da bodo zdaj zdaj treščili ob tla, vsaj tako vse je kazalo.

A treščilo ni letalo. Ko je namreč s krilom pomotlo preko avta in se ga skoraj dotaknilo, je tudi sofer izgubil oblast nad avtom. Morda se je skušal samo prihliliti, da ga krilo ne bi udarilo. Hanley je letalo v krasnem lo-ku pognal spet kvišku, Jock je pa opazoval, kako se je avto zaletel v nizki nasip ob cesti, se pognal v zrak in z groznim treskom priletel na bok in stresel svoje potnike na tla, kakor se stresejo otroku pri igri opeke, če se mu škatala prevrne.

»Šlo je!« kriknje Hanley. »Samo da bi mogel še varno pristati!« Prižgal je luči.

»Oho, polje! In res sta zletela preko zidu, ki je obdajal novo naselbino, brčkone pašnike na bivšem močvirju. Zdaj bo pa že šlo.« In že se je lepo varno usedel na trdo travo ter skočil na tla.

»Freeland, ostanite pri letalu! Jaz bom pa tačas zadevo uredil. Bom takoj nazaj.«

Pograbil je žepno svetilko in zdiral proti cesti. Jock je pa gledal za njim in bil kar vesel, da se je po groznem razburjenju zadnjih minut mogel malo oddahniti.

Kdo bi si mislil, da so taki napadi sploh mogoči! Saj je bilo kakor v kinu, kamor ga

je včasih oče vzel s seboj. In nekaj ur poprej je še godrnjal, da so počitnice tako pustje! Spomnil se je na teto Saro, kako sedi v nerodnem naslanjaču v svoji večni zaprti sprejemnici in ob petrolejki bere dolgočasno knjigo ter se namuzni, ko mu je prišlo na misel. Kako bi se prestrašila, ako bi ga zdaj zagledala!

Čas je potokeal in Jocka je začelo malo skrbeti, kaj je neki s Hanleyem. In vendar je bil prepričan, da se ni treba ničesar bati, kajti Reda in njegove tovariše je avtova nezgoda gotovo omamila al! pa jih poškodovala. Navzlic temu pa se je kar oddahnil, ko je končno vendarle vrh zidu zagledal luči. Nekdo je plezal čez zid, da pride na travnik.

»Semkaj, gospod Hanley,« je zaklical Jock in na letalu prižgal luči.

Trenutek nato se je v žaru močnih električnih luči pojavila neka postava. Neki možak je tekel proti letalu, pod pazduho nesoč nekakšno precej veliko škatalo.

Jock je debelo pogledal. Mož ni bil Hanley! In srce mu je začelo tako burno utripati, kakor da mu hoče skozi grlo uiti, ko je spoznal, da je možak rdečelas sofer ponesrečenega avta.

3. JOCK NA DELU.

Jock je takoj spoznal, da so se Fincha Hanleya načrti izjavljali in da ga je rdečelas tat na nekakšen način premagal. A kaj naj zdaj sam stori?

»Ostani pri letalu!« To Hanleyjevo narečilo mu je znova prišlo v spomin in v hipu se je odločil, da ostane. Ampak tako, da ga Red ne bo mogel videti. Kot bi trenil, se je prihrulil in se sprazil v ozadje. Letalo je bilo namreč pošteno in je zato imelo zadaj pokrit prostor za pošne vreče. Jock je smuknil vanj in potegnul nase osmoljeno plaho.